

Workshop 'Domestic Timber Market: Inzichten en Ontwikkelingen' Aanbevelingen

Tropenbos International Suriname organiseerde van 10 tot en met 12 november 2010 een workshop over de lokale houtmarkt getiteld: 'Domestic Timber Market: Inzichten en Ontwikkelingen'. Het doel van de workshop was 1) de participanten te informeren en met hen van gedachten te wisselen over de potentie van de lokale houtmarkt, 2) inzicht te krijgen in de behoefte aan kennis, onderzoek en capaciteit in de bosbouwsector, en 3) te komen tot aanbevelingen ten behoeve van beleid, praktijk en onderzoek.

Ter oriëntatie op het onderwerp en ter bevordering van een optimale feedback werden excursies gehouden om nader kennis te maken met het houtproductie-, verwerkings- en marketingproces. Op de concessie en zagerij van Suma Lumber Company NV te Tibiti, district Para, kregen de participanten inzicht in de verschillende aspecten van duurzame houtoogst en het zagen van rondhout (inventarisatie, kartering, velling, uitsleep en transport van landing naar zagerij). Er werden twee houtverwerkingsbedrijven rondom Paramaribo bezocht, te weten Caribbean Parquet Flooring NV en Timber Around NV. Daar kregen de deelnemers een beeld van de verschillende verwerkingsprocessen en de mogelijkheden van het gebruik van Surinaams hout, zowel voor export als voor lokaal gebruik.

Bij alle drie bedrijfsbezoeken kwam naar voren dat er behoefte is aan meer informatie-uitwisseling tussen bedrijven in de sector onderling en met de overheid. Hierbij is het wenselijk dat er bij de overheid een beter begrip komt voor de productie activiteit. Wet- en regelgeving lopen vaak achter op het productieproces. Er is een duidelijke behoefte aan geschoolde arbeid in de sector. Vergroting van de efficiëntie en modernisering van de gehele sector is noodzakelijk; samen staat men immers

sterker. Houtafval kan een probleem maar ook een mogelijkheid zijn voor bedrijven. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld het opwekken van energie.

Op 12 november vonden er te Colakreek, district Para, presentaties plaats gevolgd door discussies in vijf werkgroepen en een plenaire presentatie van de bevindingen. In zijn welkomstwoord benadrukte Rudi van Kanten, TBI Suriname Programme Director, de uitdaging om bosproducten en -diensten zodanig te benutten dat er geld wordt verdiend waarvan een deel weer wordt aangewend voor behoud van het bos. De houtproductie stagneert al een aantal jaren rond de 180.000 m³ rondhout equivalent per jaar waarvan minder dan 30.000 m³ het land verlaat. De resterende 150.000 m³ voorziet in de binnenlandse behoefte in de vorm van constructiehout, paalhout, brandhout en de zogenaamde kleine houtwaren. Kleine houtwaren, zoals walaba palen, kraaienpoten en bonenstaken, zijn onderbelicht.

De workshop werd geopend door de minister van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer, Drs. Martinus Sastroedjo die pleitte voor een grotere bijdrage van de lokale houtindustrie aan de economie indachtig het regeringsbeleid van diversificatie van de economie en het duurzaam genereren van werkgelegenheid.

De inleidingen handelden over: Potentie van de markt (Benito Chin Ten Fung, Platform Houtsector Suriname (PHS)), Productstandaarden (Remy Grauwde, Surinaams Bureau voor Standaarden (SBS)), Processtandaarden (Coen de Kleine, MSc student 'Bos- en Natuurbeheer', Wageningen Universiteit, Nederland), On-site houtproductie/verwerking (Leroy Welcome, EU Chainsawmilling project Guyana), Financieringsmodaliteiten (Sheila Bhairo, consultant) en de Caricom Single Market and Economy (CSME) (Roy King, Ministerie van Handel en Industrie). In de laatste presentatie 'Trends en Ontwikkelingen' verwoordde Clifton Braam, acteur en entertainer, kritische informatie op een komische manier. De noodzaak werd benadrukt voor een duidelijker en productiegericht overheidsbeleid, meer ambitie en daadkracht bij de producenten, het waken voor factoren die de druk op het bos vergroten en het oplossen van de grondenrechten problematiek.

Aanbevelingen

Na de presentaties werd er in vijf groepen gediscussieerd over de onderwerpen. De resultaten werden opgedeeld in aanbevelingen op het gebied van beleid (overheid), praktijk (private sector) en onderzoek (TBI Suriname en partners).

Beleid

1 Potentie van de houtmarkt

De overheidsprocedures in de bosbouwsector moeten worden vereenvoudigd waarbij de overheid een faciliterende rol heeft. De huidige regelgeving moet met 50 % zijn teruggebracht in 2015. Een overlegorgaan moet worden ingesteld waarin de overheid en bedrijven zitting nemen om reductie van de regelgeving tot stand te brengen.

De overheid heeft na de binnenlandse oorlog het achterland nog niet veilig verklaard. Dit moet binnen 1 jaar geschieden. Dit gecombineerd met een garantiestelling van ondernemingen voor de bankinstellingen maakt het gemakkelijker voor deze ondernemingen om bankfinanciering aan te vragen.

2 Productstandaarden

Er dient een duidelijke keuze te worden gemaakt tussen het metrische en het empirische stelsel (bijvoorbeeld 1 x 8 inch). Het metrische stelsel wordt gehanteerd vanaf het bos naar de houtzagerijen toe en komt dus meer aan bod op de lokale markt. Het empirisch stelsel heeft te maken met de behoeften van de consument en kan dus voor exportstandaarden gebruikt worden. Het toepassen van dit stelsel heeft consequenties voor de zagerijen, maar de overheid zal hierin moeten ondersteunen.

Bij export moet men vooral rekening houden met internationale standaarden en de internationale markt. Er is behoefte aan het maken van duidelijke en gedetailleerde wet- en regelgeving op basis van legitieme argumenten.

3 Processtandaarden

De wetgeving moet door de overheid dusdanig worden aangepast dat deze specifiek gericht is op duurzame houtkap. Er moeten ook maatregelen worden ingesteld om positief gedrag te stimuleren.

4 On-site houtverwerking

Er moeten (concept)wetten worden ontwikkeld betreffende het mobiele zagen. Het aantal kettingzagen en mobiele zaagunits moet worden geïnventariseerd en geregistreerd en er moet monitoring plaatsvinden.

5 Financieringsmodaliteiten

Financiering in infrastructuur moet worden gestimuleerd en men moet komen tot het vrijstellen van invoerrechten op productiemiddelen zoals dit reeds plaatsvindt in de rijstsector.

Het ontwikkelen en effectueren van een garantiefonds moet worden gestimuleerd ten behoeve van de bosbouwsector.

Voor een optimale benutting van financieringsmodaliteiten moet er een investeringswet worden gemaakt en moeten de grondenrechtenkwestie en het toekennen van de titel op gronden voor Inheems en Marrons worden opgelost.

De bosbeheerautoriteiten moeten worden versterkt en/of in het leven worden geroepen. Een landgebruiksplan is noodzakelijk.

Vele van deze aanbevelingen waren conform het door TBI Suriname uitgebrachte document S. Bhairo et al., 2009. *Rapid Assessment of Existing Financial Mechanisms for Sustainable Forest Management in Suriname*. TBI Suriname serie nr. 4.

Praktijk

1 Potentie van de houtmarkt

Bedrijven moeten hun interne organisatie versterken en werken met een businessplan op basis waarvan de commerciële banken financieringsaanvragen kunnen beoordelen.

2 Productstandaarden

De private sector moet zoeken naar productrichtlijnen en -standaarden die mede zijn afgestemd op de markt (consument) en openstaan voor kwaliteitscontrole. Er moeten instanties in het leven worden geroepen voor productcontrole ter bescherming van de consument. Verder moet helder zijn waaraan het product wordt gemeten.

3 Processtandaarden

Een Code of Practice (CoP) voor duurzaam bosbeheer moet worden ingevoerd door de overheid en nageleefd door bedrijven. Deze moeten zich ervan bewust zijn dat generaties na hen ook van het bos gebruik moeten kunnen maken. Om duurzame productie te bereiken zal een verandering in het denken van personeel moeten worden gestimuleerd. Eveneens moeten er trainingen over processtandaarden worden opgezet voor bedrijven en andere belanghebbenden.

4 On-site houtverwerking

Educatie en training moeten worden bevorderd van de gebruikers van mobiele zaagunits in het hanteren van duurzame methoden voor bosexploitatie. Ook moet het hout dat afkomstig is van bewerkingen door mobiele zaagunits worden geregistreerd.

5 Financieringsmodaliteiten

Het door TBI Suriname beheerde CBN fonds voor capaciteitsversterking moet optimaal worden benut. Er moet een bossenfonds en bosbouwbank worden opgezet. Bedrijven moeten hun bedrijfsadministratie upgraden zodat bankinstellingen meer vertrouwen krijgen in de bedrijven en eerder bereid zijn tot financiering.

Onderzoek

1 Potentie van de houtmarkt

Mogelijkheden moeten worden onderzocht om de productiemethoden, alsmede energiegebruik in de productie te verbeteren.

Verder moeten methoden worden onderzocht om het rendement op het rondhout te verhogen en moet er worden gewerkt aan kwaliteitsstandaarden.

Er wordt geconcludeerd dat Research & Development (R&D) van belang is omdat jongeren dan kansen gaan zien in de houtsector.

2 Productstandaarden

Standaarden moeten worden aangepast en nieuwe producten ontwikkeld, ook op basis van de niet-traditionele houtsoorten teneinde het duurzaam gebruik van het bos te waarborgen. Met het opzetten van goede systemen kan de houtsector optimaal hout oogsten per hectare. Momenteel worden slechts enkele houtsoorten geoogst en de overige niet-commerciële houtsoorten blijven staan. Onderzoek naar niet-commerciële houtsoorten is nodig, waarbij de hulp van laboratoria en onderzoeksinstituten voor controle van de juiste productstandaarden van essentieel belang is.

Er wordt geconcludeerd dat goed opgeleide mensen beter gefaciliteerd moeten worden om te kunnen optreden als werkmans van bedrijven, instituten en organisaties.

3 Processtandaarden

Het is belangrijk een kosten-batenanalyse te maken voor de introductie van de Code of Practice (CoP) voor duurzaam bosbeheer, op basis waarvan een strategie ontwikkeld kan worden. Onderzoek moet het belang van processtandaarden benadrukken.

4 On-site houtverwerking

Er is behoefte aan onderzoek naar productie cijfers van mobiele zaagunits, het aantal mobiele zaagunits, het rendement (aantal m³ gezaagd hout per m³ rondhout) en de mate van kostenbesparing van mobiele zagen.

5 Financieringsmodaliteiten

Onderzoek is gewenst naar de mogelijkheden voor een bossenfonds en een bosbouwbank, en kijken op welke manier de sector gebruik kan maken van de Nationale Ontwikkelings Bank en andere lokale banken. Eveneens moet worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn om belastinggelden vanuit het bossenfonds te laten terugvloeien naar infrastructuur, en op welke wijze het concessiebeleid (tijdsduur consistent in terugbetalingsperiode van banken) kan worden herzien. Een concessierecht heeft een looptijd van vijf tot tien jaar met een optie om dit eenmalig met dezelfde periode te verlengen, terwijl de terugbetalingsperiode van banken 25 jaar is.

Deze informatie is ontleend aan:

Tropenbos International Suriname (2011). *Verslag van de workshop 'Domestic Timber Market: Inzichten en Ontwikkelingen' 10-12 november 2010*, Paramaribo, Suriname, 80 p.

De meningen verwoord in dit document zijn die van de samenstellers en/of participanten en reflecteren niet noodzakelijkerwijs de visie van Tropenbos International Suriname.

Voor meer informatie:

Tropenbos International Suriname, PO Box 4194 - Paramaribo Zuid, Suriname

Leysweg - CELOS complex Telefoon: +597-532001

E-mail: tropenbossuriname@yahoo.com